UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum per passionem Christi sumus liberari à peccato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72797

Visual Library

hominem Chriſtum: principaliter autem ad Deum.

Ad secvndvm dicendum, ꝙ pretium redemptionis noſtræ homo Chriſtus ſoluit immediate: ſed de mãdato patris, ſicut primordialis actoris.

Ad tertivm dicendum, ꝙ paſſiones ſanctorum proficiunt Eccleſię, non quidem per modũ redemptionis, ſed per modum exempli & exhortationis, ſecundum illud 2. ad Corinth. 1. Siue tribulamur pro ueſtra exhortatione & ſalute.

Articvlvs VI.

Vtrum paſſio Chriſti operata ſit noſtrã ſalutem per modum efficientiæ.

AD sextvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ paſſio Chriſti non ſit operata noſtrã ſalutem ꝑ modũ efficientiæ. Cauſa enim efficiens noſtrę ſalutis, eſt magnitudo diuinæ uirtutis, ſecundum illud Iſa. 59. Ecce non eſt abbreuiata manus eius, ut ſaluare non poſſit. Chriſtus autem crucifixus eſt ex infirmitate, vt dicit 2. ad Cor. 13. non ergo paſſio Chriſti efficienter operata eſt nr̃am ſalutẽ.

¶ 2 Præt. Nullum agens corporale efficienter agit niſi per contactum, unde ẽt & Chriſtus tangendo mundauit leproſum, ut oſtenderet carnẽ ſuam ſalutiferã uirtutem hr̃e, ſicut Chry. dicit * Sed paſſio Chriſti non potuit cõtingere omnes homines. ergo non potuit efficienter operari ſalutem omnium hominum.

¶ 3 Præt. Non vr̃ eiuſdem eſſe operari per modum meriti, & per modum efficientiæ, quia ille qui meretur, expectat effectum ab alio: ſed paſſio Chriſti operata eſt noſtram ſalutem per modum meriti. non ergo per modum efficientiæ.

Sed contra eſt, quod dr̃ 1. ad Cor. 1. quòd uerbũ crucis, his qui ſalui fiunt, eſt uirtus Dei: ſed virtus Dei efficiẽter operatur noſtram ſalutem. ergo paſſio Chriſti in cruce efficiẽter operata eſt noſtram ſalutem.

Respon. Dicendum, ꝙ duplex eſt efficiens, principale, & inſtrumẽtale. Efficiens quidẽ principale humanæ ſalutis eſt Deus. Quia uero humanitas Chriſti eſt diuinitatis inſtr̃m (ut ſupra dictum eſt*) ex conſequenti oẽs actiones & paſſiones Chriſti, inſtrumentaliter operantur in uirtute diuinitatis ad ſalutẽ humanam. Et ſm̃ hoc, paſſio Chriſti A efficiẽter cauſat ſalutẽ humanã.

Ad primvm ergo dicendum, ꝙ paſſio Chriſti relata ad Chriſti carnem, congruit infirmitati aſſumptę. Relata uero ad diuinitatem, conſequitur ex ea infinitam uirtutem, ſecundum illud 1. ad Cor. 1. Quod infirmum eſt Dei, fortius eſt hominibus, quia ſcilicet, ipſa infirmitas Chriſti, inquãtum eſt Dei, habet uirtutem excedentem omnem uirtutem hu- B manam.

Ad secvndvm dicendũ, ꝙ paſſio Chr̃i, licet ſit corporalis, hẽt tñ ſpiritualem uirtutẽ ex diuinitate unita. & ideo per ſpiritualem contactum efficaciam ſortitur, ſcilicet per fidem, & fidei ſacramentum, ſecundum illud Apoſtoli, Quem propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius.

Ad tertivm dicẽdum, quòd paſſio Chriſti, ſecundum quòd C comparatur ad diuinitatẽ eius, agit per modum efficientiæ: inquantum vero comparatur ad voluntatem animę Chriſti, agit per modum meriti: ſecundũ uero ꝙ conſideratur in ipſa carne Chriſti, agit per modum ſatisfactionis, inquantum per eam liberamur a reatu pœnæ: per modũ vero redemptionis, inquantum ꝑ eam liberamur a ſeruitute culpę: per modum autem ſacrificij, inquantum per eam reconciliamur Deo, ut infra dicetur.* D

QVAESTIO XLIX.

De effectibus paſſionis Chriſti, in ſex articulos diuiſa.

DEinde conſiderandum eſt de ipſis effectib. paſſionis Chriſti.

Et circa hoc quæruntur ſex.

¶ Primò, Vtrũ ꝑ paſſionẽ Chriſti ſimus liberati a peccato.

¶ Secundò, Vtrũ per eam ſimus liberati a poteſtate diaboli.

E ¶ Tertiò, Vtrum per eam ſimus liberati a reatu pœnæ.

¶ Quartò, Vtrum per eam ſimus Deo reconciliati.

¶ Quintò, Vtrum per eam ſit nobis aperta ianua cęli.

¶ Sextò, Vtrũ per eam Chriſtus adeptus ſit exaltationem.

Articvlvs I.

Vtrum per paſſionem Chriſti ſimus liberati a peccato.

AD primvm ſic proceditur. Vr̃, quòd per paſſionẽ Chri-

torum Ieſu Chriſti, & ſanctorum diſpenſare. & per modum abſolutionis indulgentiam ipſam conferre, uel per modũ ſuffragij illam transferre conſueuiſſe, ac propterea omnes tã uiuos, quàm defunctos, qui ueraciter omnes indulgentias huiuſmodi conſecuti fuerint, a tanta tẽporali pœna ſecundum diuinam iuſtitiam ꝑ peccatis ſuis actualibus debita liberari, quãta conceſſæ & acquiſitæ indulgentię æquiualet. Et ita ab omnibus teneri & prædicari debere, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, a qua illam incurrentes ab alio, quàm a Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, nequeant abſolutionis beneficium obtinere auctoritate apoſtolica earundem tenore pręſentium decernimus. Hæc ibi. Sed intendit Auctor de paſſionibus ſanctorum abſolute, ita quòd inter paſſiones Chriſti, & ſanctorum multiplex in propoſito traditur hic differentia. Prima eſt in uerbo, paſſiones. nam paſſiones Chriſti abſolute redimunt Eccleſiam: paſſiones autẽ ſanctorum non abſolute (ut hic dicitur) ſed ſuperflue tãtum ſatisfaciunt pro nobis, ut in 4. ſent. & in dicta extrauagante continetur. Secunda eſt in uerbo redẽptionis: quoniam paſſio Chriſti redimit ſimpliciter: quia a ſeruitute culpæ & pœnæ: paſſiones vero ſanctorum non niſi ſecundum quid redimunt, ſcilicet a pœna quadam ſcilicet temporali ꝑ actuali peccato debita. Tertia eſt in uerbo, proficiunt: quia paſſio Chriſti prodeſt Eccleſię per modum redemptionis, etiam ſi nulla clauis Eccleſiæ intercedat: ſed paſſiones ſanctorum non pro me ſatisfaciunt, niſi clauium auctoritate mihi applicentur. Tot ergo limitationibus opus cum ſit ad uerificandum, quòd aliquæ paſſiones ſanctorum proſunt Eccleſiæ per modum redemptionis: ac per hoc affirmatiua non niſi ſecundum quid ſit uera, potuit abſq; vllo veritatis præiudicio negatiua ſimpliciter, & abſolute aſſeri, dicendo quòd paſſiones ſanctorum non proſunt eccleſię per modum redemptionis. Et cum veritate iſtius negatiuæ ſtare iam patet doctrinam de efficacia indulgentiarum ex meritis ſanctorũ.

Inf. q. 49. ar. 3. co. & opu. 4. c. 238. fin. & ad Ro. 4. fin. & 1. Co. 1.

Et in li. 4. in Mat. in ope imper. ho. 3. ad inu.

¶ Super Queſtionis quadrageſima octaua Articulum ſextum.

TItulus clarus ut ſonat.

¶ In corpore eſt una diſtinctio bimembris cum duabus cõcluſionibus, iuxta ipſa membra. Diſtinctio eſt: Cauſa efficiens duplex: principalis, uel inſtrumentalis. prima cõcluſio eſt: Cauſa efficiens principalis noſtræ ſalutis eſt Deus. Scd̃a eſt: Paſſio Chriſti eſt cã efficiens inſtrumẽtalis noſtræ ſalutis. Probaẗ hæc: Humanitas Chriſti eſt deitatis inſtrumentum. ergo omnes actiões, & paſſiones Chriſti operantur inſtrumẽtaliter uirtute deitatis ad ſalutem humanam. ergo paſſio Chriſti efficienter cauſat noſtrã ſalutẽ. q. 49. ar. 4.

¶ Aduerte hic & ꝑ reſponſione ad ſecũdũ, ꝙ paſſio Chriſti ut Auctor dicit, tenet locũ medicinę. Et quemadmodum medicina corporaliter adhibita infirmo inſtrumentaliter ſanat, ita paſſio Chriſti ſpirituali contactu fidei, ſeu fidei ſacramentis adhibita nobis, ſanat nos etiã inſtrumẽtaliter. Differentia aũt eſt, quia medicina corporea adhibita, fit inſtrumentũ naturæ ipſius ĩfirmi: medicina aũt paſſionis uenit ĩſtrumentũ deitatis, & ſola adhibitione ꝑ fidẽ ſeu ſacramenta eget adhoc, ut nos ſanet.

¶ Super Queſtionis quadrageſimæ nonæ Articulum primum.

TItulus intelligiẗ d̃ liberatione ꝑ 3. di. 19. ar. 1.

passionem Christi ut cauſam, non qualem cumq;, ſed propriã, ut patet ex ultimo argumento.

¶ In corpore vnica concluſio: Paſſio Christi eſt propria cauſa remisſionis peccatorum, tribus modis. Probatur ſingillatim quo ad ſingulos modos. Litera eſt ſatis clara.

¶ Aduerte, quòd cũ paſſio Chriſti dicitur cauſa propria remisſionis peccatorum, intelligitur ita propria quòd ſola ipſa eſt, per quam ueniam conſequimur peccatorum omnes, præteriti, præſentis, & futuri: ſine fide enim paſſionis Chriſti explicite uel implicite impoſſibile eſt ſecundum potentiam ordinariam, hominem remiſſionem peccatorum conſequi.

ſti non ſimus liberati a peccato. F Liberare enim a peccato, eſt proprium Dei, ſecundum illud Iſa. 43. Ego ſum qui deleo iniquitates tuas propter me. Chriſtus autem non eſt paſſus ſecundum ꝙ Deus, ſed ſecundum quòd homo. ergo per paſſionem Chriſti non ſumus liberati a peccato.

¶ 2 Pręt. Corporale non agit in ſpirituale: ſed paſſio Chriſti eſt corporalis, peccatum autem nõ eſt niſi in anima, quę eſt ſpiritualis creatura. ergo paſſio Chriſti G non potuit nos emundare a peccato.

¶ 3 Pręt. Nullus poteſt liberari a peccato, quod nondum commiſit, ſed quod in poſterum eſt commiſſurus. Cum igitur multa peccata, poſt Chriſti paſſionẽ ſint commiſſa, & tota die committantur, uidetur quòd per paſſionem Chriſti non ſimus liberati a peccato.

¶ 4 Præt. Poſita cauſa ſufficienti, nihil aliud requiritur ad effectum inducendum: requiruntur H autem adhuc alia ad remiſſionem peccatorum, ſcilicet baptiſmus, & pęnitentia. ergo videtur quòd paſſio Chriſti non ſit ſufficiens cauſa remiſſionis peccatorum.

¶ 5 Præt. Prouerb. 10. dicitur, vniuerſa delicta operit charitas. & 15. dicitur, per miſericordiam & fidem purgantur peccata: ſed multa ſunt alia de quibus habemus fidem, & quæ ſunt prouocatiua charitatis. ergo paſſio Chriſti non eſt propria cauſa remiſſionis peccatorum.

Sed contra eſt, quod dicitur Apoc. 1. Dilexit nos, & lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo.

Respon. Dicendum, quòd paſſio Chriſti eſt propria cauſa remiſſionis peccatorum tripliciter. primo quidem, per modum prouocantis ad charitatem, quia Apoſt. dicit Rom. 5. Commendat Deꝰ ſuam charitatẽ in nobis, quoniam cum adhuc inimici eſſemus, Chriſtus pro nobis mortuus eſt. Per charitatem autem conſequimur ueniam peccatorum, ſecundum illud Luc. 7. Dimiſſa ſunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Secundo, paſſio Chriſti cauſat remiſſionem peccatorum per modum redemptionis: quia. n. ipſe eſt caput noſtrũ per paſſionem ſuam, quam ex charitate & obedientia ſuſtinuit, liberauit nos tamquam membra ſua a peccatis, quaſi per pretium ſuæ paſſionis: ſicut ſi homo per aliquod eius meritoriũ, quod manu exerceret, redimeret ſe a peccato, quod pedibus commiſiſſet. Sicut enim naturale corpus eſt vnum, ex membrorum diuerſitate conſiſtens, ita tota Eccleſia, quæ eſt myſticum corpus Chriſti, computatur quaſi una perſona cum ſuo capite, quod eſt Chriſtus. Tertio, per modum efficientiæ, inquantum caro ſecundum quam Chriſtus paſſionem ſuſtinuit, eſt inſtrumentum diuinitatis, ex quo eius paſſiones, & actiones operantur in uirtute diuina ad expellendum peccatum.

Ad primum ergo dicendum, ꝙ licet Chriſtus non ſit paſſus ſecundum quòd Deus, tamen caro eius eſt diuinitatis inſtrumentum: & ex hoc paſſio
p.982. eius habet quandam diuinam uirtutem dimittendi peccata, ut dictum eſt. †

Ad secundum dicendum, quòd paſſio Chriſti licet ſit corporalis, ſortitur tamen quandam ſpiritualem uirtutem ex diuinitate, cuius caro ei unita eſt inſtrumentum: ſecundum quam quidem uirtutem, paſſio Chriſti eſt cauſa remiſſionis peccatorum. In corp.

Ad tertium dicendum, ꝙ Chriſtus ſua paſſione nos a peccatis liberauit cauſaliter, ideſt, inſtituẽs cauſam noſtræ liberationis, ex qua poſſent quæcũque peccata quandocumque remitti, uel pręterita, vel pręſentia, vel futura: ſicut ſi medicus faciat medicinam, ex qua poſſint quicumque morbi ſanari, G etiam in futurum.

Ad quartum dicendum, quòd quia paſſio Chriſti pręceſſit, vt cauſa quędam uniuerſalis remiſſionis peccatorum (ſicut dictum eſt. *) neceſſe eſt, ꝙ ſingulis adhibeatur ad deletionem propriorũ peccatorum. Hoc autem fit per baptiſmum & pęnitentiam & ſacramenta, quæ habent uirtutem ex paſſione Chriſti, ut infra patebit. ⁎ q.46.ar.4 allis. q.62.ar.4

Ad quintum dicẽdum, quòd etiam per fidem applicatur nobis paſſio Chriſti ad percipiendum fructum ipſius, ſecũdum illud Rom 3. Quem propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine eius. Fides autem per quam a peccato mundamur non eſt fides informis, quę poteſt eſſe etiam cum H peccato, ſed eſt fides formata per charitatem, ut ſic paſſio Chriſti nobis applicetur, non ſolum quantum ad intellectum, ſed etiam quantum ad effectum. Et per hunc etiam modum peccata dimittuntur ex uirtute paſſionis Chriſti.

Articvlvs II.

Vtrum per paſſionem Chriſti ſimus liberati a poteſtate diaboli.

Ad secvndvm ſic proceditur. Videtur, quòd per paſſionẽ Chriſti non ſimus liberati a poteſtate diaboli. Ille enim non ha-
I bet poteſtatem ſuper aliquos, in quibus nihil ſine permiſſione alterius facere poteſt: ſed diabolus numquam potuit aliquid in nocumentum hominum facere, niſi ex permiſſione diuina: ſicut patet Iob. 1. & 2. quòd poteſtate diuinitus accepta, cum primo in rebus, & poſtea in corpore lęſit. Et ſimiliter Mat. 8. dicitur, quòd dæmones niſi Chriſto concedẽte, non potuerunt in porcos intrare. ergo diabolus nũquam habuit in hominibus poteſtatem:
K & ita per paſſionem Chriſti non ſumus liberati a poteſtate diaboli.

¶ 2 Præt. Diabolus poteſtatem ſuam in homines exercet tentando, & corporaliter vexando: ſed hæc adhuc in hominibus operatur poſt Chriſti paſſionem. ergo non ſumus per paſſionem Chriſti ab eius poteſtate liberati.

¶ 3 Præt. Virtus paſſionis Chriſti in perpetuum durat (ſm illud Heb. 10. Vna oblatione cõſuma

¶ *Super Quæſtionis 49. Articulum ſecundum.*

Titulus clarus.

¶ In corpore primo diſtinguitur triplex cauſa diabolicæ poteſtatis in actu ſuper homines, ante Chriſti paſſionem, ſcilicet peccatum hominis, offenſa Dei, iniquitas diaboli. Secundo ſingillatim ſecundum ſingulas cauſas monſtratur liberatio per paſſionem Chriſti ſub diuerſis rationibus, ſcilicet inquantum remiſſiua peccati, quo ad primum: inquantum reconciliatiua Dei, quo ad ſecundum: inquantum præſumptuoſæ illata a diabolo, quo ad tertium. 2.d.19.art.1 & 3.d.19.ar.2.& veri. q.29.ar.7.ad 5 & op. 60.c.18.& Heb.2 lect.4.

¶ Sed occurrit hic nouitiorum dubium quomodo diabolus machinando in mortem Chriſti exceſſit modum poteſtatis ſibi traditæ a Deo, cũ diabolus non potuiſſet inferre Chriſto per miniſterium iudęorũ, Pilati & ſuorum paſſionem aut mortem, niſi Deo poteſtatem dante, ut patet de tẽtatione Iob: multo minus enim potuit